

Petra Vašková

English Infinitives in Adverbial Function and their Translation Counterparts

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav anglického jazyka a didaktiky,
bakalářská práce, červen 2010

Posudek vedoucí práce

Bakalářská práce Petry Vaškové se zaměřuje na překladové protějšky anglických adverbálních určení vyjádřených infinitivem. Vychází z předpokladu, že v češtině bude většina významů vyjádřena finitní větou a že rozličné sémantické role adverbálního určení budou také odpovídat různým formám v překladu.

Rozsáhlou a detailně rozpracovanou teoretickou část (Kap 2) uvádí Vachkův popis infinitivu jako kondenzačního prostředku v angličtině a nástin verbálního charakteru češtiny oproti nominálnímu vyjadřování v angličtině. Dále autorka definuje nefinitní tvary a jejich gramatické vlastnosti: tvary, syntaktické funkce. Při popisu adverbálních infinitivů si všímá míry jejich začlenění (predication adjuncts, disjuncts, apod.). Jako nejčastější sémantická role je uveden význam účelu, nicméně ostatní významy adverbálního infinitivu uváděné v literatuře jsou také detailně popsány. Stručně jsou rozvněž načrtnuty realizační formy adverbálních určení v češtině a prostředky vyjadřování účelu.

Část 4 popisuje sběr 128 příkladů pro empirickou část práce. Při sběru dat využila autorka paralelní korpus, nicméně velká část excerptce byla provedena manuálně, neboť *to* je v angličtině polyfunkční. Autorka musela vytrždit všechny výskyty předložky, a následně také všechny výskyty infinitivu v jiné než adverbální funkci, což samo o sobě představuje velký objem syntaktické analýzy (rozlišování komplexního předmětu, apod.). Hlavními kritérii byla parafráze pomocí *in order to* a určení konatele adv. infinitivu. V případě infinitivu záměru byl brán také v potaz ne/dynamický charakter finitního slovesa. V této části je rovněž podán popis frekvence výskytu adv. infinitivů v excerptovaných románech.

Vlastní analýza obsahuje údaje o pozici a syntaktické funkci adverbálního určení (ne/začleněné). Tabulka 2 na str. 32 vyhodnocuje postavení infinitivního adverbiale v pre nebo postverbální pozici – dominantní je postavení na konci věty, ve 42% případů navíc po jiném adv. určení. V disjunktí nebo konjunktí funkci se vyskytly pouze tři infinitivy. Z tabulky nevyplývá, v jakém vztahu k větnému vzorci jsou infinitivy v preverbální pozici. Podobně, v Tabulce 3 není zřetelný vztah mezi interpunkcí a začleněním infinitivu do větné struktury – Tab. 3 naznačuje, že v počátečním postavení se vyskytlo 6+13 infinitivních určení, zatímco dle Tab. 2 to může být max. 14 případů. Zjištění různé četnosti postavení infinitivu na počátku věty může sloužit jako indikátor stylu, nicméně bylo by dobré rozlišovat ne/začleněnost adverbálního určení.

V hlavní části jsou jednotlivé příklady hodnoceny v souvislosti s větnými vzorci, s nimiž se infinitivní určení vyskytuje s cílem poukázat na fakt, že interpretace sémantické role může souviset s přítomností dalších argumentů ve větě. Praktická část také obsahuje detailní popis a hodnocení českých překladových protějšků, založené na jemné sémantické analýze (typ slovesa, konatel infinitivního děje). V části 5.8 je samostatně věnována pozornost infinitivu v počátečním postavení. K této kapitole lze mít dotaz, jak autorka hodnotí účelnost popisu na základě větných vzorců, tzn. zda je možné toto vhodnost či nevhodnost tohoto třídění považovat za jeden ze závěrů analýzy?

V závěru je podán přehled registrovaných sémantických rolí adverbiálního infinitivu (str. 68) a také přehled zastoupení překladových protějšků (str. 69).

Poznámky k jednotlivostem:

str. 25 – *přibližně* – nominal phrase?

str. 40 – je př. 28 příkladem vzorce S-V?

str. 30 – údaje v Tab. 1 nejsou uvedeny v procentech, jak se píše v 2 odst.

str. 39 – v jakém smyslu je *do* fázové sloveso?

str. 54 – jedná se o diskontinuitu nebo o fronting?

str. 18 aj. – odkaz na Dušková (1988), v referencích však 2004; na str. 19 chybí zdroj citace

Formulace:

str. 3 - In Czech, these adv. functions are implied by a finite clause ...

str. 8, 32 – as it can be observed ...

str. 9. – the basic difference btw. syntactic elements express by the means ..

str. 20 - ..., however, her account is and cannot be exhaustive ...; it has been fulfilled to be able to carry out the action ...

str. 29 – the a paraphrase test

str. 35 – occurs only one time

str. 34 – 1. odst: devided, ccording, post-verbal of pre-verbal, positon, structrure

str. 48 - ... were purpose a goal ...; the main problem is to differ between ...

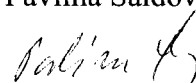
str. 70 – extend, efford

V rozsáhlé práci (75 stran + přílohy) se Petře Vaškové podařilo zabývat se poměrně velkým množstvím detailů a zajímavých vztahů (syntaktická platnost, sémantické vztahy), které vzhledem k vágnosti vztahu vyjádřeného nefinitní formou pro svou interpretaci závisejí na kontextu a kombinaci sémantických prvků ve větě. Tento objem pak může vyvolávat dojem roztržštěnosti, která nabízí prostor pro ucelenější shrnutí. Práce je dobře technicky zvládnutá, připomínky lze mít k jazykové redakci a výše zmíněným občasným nedůslednostem (mísení disjunktů a adjunktů) apod.

Závěr:

Jak vyplývá z výše uvedeného, splňuje předložená studie Petry Vaškové kritéria kladená na bakalářské práce. K obhajobě ji proto doporučuji a předběžně hodnotím známkou *velmi dobře*.

PhDr. Pavlína Šaldová, Ph.D.

V Praze 18. června 2010